

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (sjunde avdelningen)

den 14 juni 2017*

”Begäran om förhandsavgörande — Samlad marknadsordning för jordbruksprodukter — Förordning (EU) nr 1308/2013 — Artikel 78 och bilaga VII del III — Beslut 2010/791/EU — Definitioner, beteckningar och varubeskrivningar — ’Mjolk’ och ’mjolkprodukter’ — Beteckningar som används vid säljfrämjande åtgärder och saluföring av rent vegetabiliska livsmedel”

I mål C-422/16,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Landgericht Trier (den regionala domstolen i Trier, Tyskland) genom beslut av den 28 juli 2016, som inkom till domstolen den 1 augusti 2016, i målet

Verband Sozialer Wettbewerb eV

mot

TofuTown.com GmbH

meddelar

DOMSTOLEN (sjunde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Prechal samt domarna A. Rosas och E. Jarašiūnas (referent),

generaladvokat: M. Campos Sánchez-Bordona,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- TofuTown.com GmbH, genom M. Beuger, Rechtsanwalt,
- Tysklands regering, genom K. Stranz och T. Henze, båda i egenskap av ombud,
- Greklands regering, genom G. Kanellopoulos och O. Tsirkinidou, båda i egenskap av ombud,
- Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av P. Gentili, avvocato dello Stato,
- Europeiska kommissionen, genom A.X.P. Lewis och D. Triantafyllou, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: tyska.

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 78.2 och bilaga VII del III punkterna 1 och 2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007 (EUT L 347, 2013, s. 671).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Verband Sozialer Wettbewerb eV (nedan kallad VSW) och TofuTown.com GmbH (nedan kallat TofuTown) angående en talan om förbuds föreläggande som väckts av VSW.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Förordning nr 1308/2013

- 3 I skälen 64 och 76 i förordning nr 1308/2013 anges följande:

”(64) Tillämpningen av handelsnormer för jordbruksprodukter kan bidra till att förbättra de ekonomiska villkoren för produktionen och saluföringen av dessa produkter samt produkternas kvalitet. Det ligger därför i producenternas, handelsidkarnas och konsumenternas intresse att sådana normer tillämpas.

...

(76) När det gäller vissa sektorer och produkter är definitioner, beteckningar och varubeskrivningar viktiga faktorer för att fastställa konkurrensvillkoren. Det bör därför fastställas definitioner, beteckningar och varubeskrivningar för dessa sektorer och/eller produkter, som endast bör användas i unionen för saluföring av produkter som uppfyller de tillämpliga kraven.”

- 4 Del II i nämnda förordning rör den inre marknaden. I denna del finns en avdelning II som avser regler för saluföring och producentorganisationer. Underavsnitt 2 i kapitel I i denna avdelning har rubriken ”Sektor- eller produktspecifika handelsnormer” och omfattar artiklarna 74–83 i förordningen.
- 5 I artikel 78 i förordning nr 1308/2013, med rubriken ”Definitioner, beteckningar och varubeskrivningar för vissa sektorer och produkter”, föreskrivs följande:

”1. Om det är relevant för de tillämpliga handelsnormerna ska de definitioner, beteckningar och varubeskrivningar som anges i bilaga VII dessutom gälla för följande sektorer eller produkter:

...

- c) Mjölk och mjölkprodukter avsedda att användas som livsmedel.

...

2. De definitioner, beteckningar eller varubeskrivningar som anges i bilaga VII får i unionen endast användas för saluföring av produkter som uppfyller motsvarande krav i bilagan i fråga.

3. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter ... med avseende på ändringar, avsteg eller undantag från de definitioner och varubeteckningar som anges i bilaga VII. Dessa delegerade akter ska vara strikt begränsade till styrkta behov som kan hänföras till utvecklingen av konsumenternas behov, tekniska framsteg eller behovet av produktinnovation.

...

5. För att ta hänsyn till konsumenternas förväntningar och utvecklingen på marknaden för mjölkprodukter ska kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter ... för att fastställa i fråga om vilka mjölkprodukter det ska anges vilken djurart mjölken kommer ifrån, om den inte kommer från kor, samt för att fastställa nödvändiga regler.”

6 I del II avdelning II kapitel I avsnitt 1 har underavsnitt 5 rubriken ”Gemensamma bestämmelser”. Artikel 91 i förordningen, som ingår i detta underavsnitt 5, har följande lydelse:

”Kommissionen får anta genomförandeakter för att

a) upprätta förteckningarna över mjölk och mjölkprodukter enligt del III punkt 5 andra stycket i bilaga VII ... på grundval av vägledande förteckningar som medlemsstaterna ska skicka till kommissionen över de produkter som medlemsstaterna inom sina respektive territorier anser motsvara de aktuella bestämmelserna,

...”

7 Bilaga VII till förordningen har rubriken ”Definitioner, beteckningar och varubeskrivningar avseende produkter enligt artikel 78”. I bilagans inledande stycke anges att i denna bilaga avses med varubeskrivning bland annat ”namnet på livsmedlet enligt artikel 17 i [Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1169/2011 av den 25 oktober 2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna, och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 1924/2006 och (EG) nr 1925/2006 samt om upphävande av kommissionens direktiv 87/250/EEG, rådets direktiv 90/496/EEG, kommissionens direktiv 1999/10/EG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/13/EG, kommissionens direktiv 2002/67/EG och 2008/5/EG samt kommissionens förordning (EG) nr 608/2004]” (EUT L 304, 2011, s. 18).

8 Del III i denna bilaga VII har rubriken ”Mjölk och mjölkprodukter”. Där i anges följande:

”1. Med mjölk avses uteslutande det normala juversekret som erhålls vid en eller flera mjölkningar, utan någon tillsats och utan att något avlägsnats från detta.

Termen mjölk får emellertid användas

- a) för mjölk som har genomgått behandling utan att dess sammansättning förändrats och för mjölk vars fetthalt har standardiserats ...,
- b) i förening med ett eller flera ord för att beteckna mjölkens typ, kvalitet, ursprung och/eller avsedda användningsområde eller för att beskriva den fysiska behandling den har varit föremål för eller den ändring som har gjorts av dess sammansättning, förutsatt att ändringen är begränsad till tillsats och/eller avlägsnande av naturliga mjölkbeståndsdelar.

2. I denna del avses med mjölkprodukter produkter som har framställts uteslutande av mjölk, varvid gäller att ämnen som är nödvändiga för framställningen av dessa produkter får tillsättas, förutsatt att dessa ämnen inte används i syfte att helt eller delvis ersätta någon mjölkbeståndsdel.

Följande termer ska reserveras för mjölkprodukter:

- a) Följande beteckningar, som används i alla avsättningsled:

- i) Vassle.
- ii) Grädde.
- iii) Smör.
- iv) Kärnmjolk.

...

- viii) Ost.
- ix) Yoghurt.

...

- b) Beteckningar eller namn i den mening som avses i ... artikel 17 i [förordning nr 1169/2011] som faktiskt används för mjölkprodukter.

3. Termen mjölk och de beteckningar som används för mjölkprodukter får även användas i förening med ett eller flera ord för att beteckna sammansatta produkter i vilka ingen del ersätter eller är avsedd att ersätta någon mjölkbeståndsdel och i vilka mjölk eller en mjölkprodukt utgör en väsentlig beståndsdel, antingen med avseende på kvantitet eller produktens karaktär.
4. Det ska anges vilken djurart mjölken kommer ifrån, om den inte kommer från kor.
5. De beteckningar som avses i punkterna 1, 2 och 3 får inte användas för någon annan produkt än de produkter som anges i punkten.

Denna bestämmelse ska emellertid inte gälla för produktbeteckningar vars beskaffenhet klart framgår av det sätt på vilka produkterna traditionellt används eller när beteckningarna klart används för att beskriva en kännetecknande egenskap hos produkten.

6. För andra produkter än de som beskrivs i punkterna 1, 2 och 3 i denna del får ingen märkning eller affärshandling, inget reklammaterial eller någon form av reklam ... eller någon presentationsform användas som anger, låter förstå eller antyder att produkten är en mejeriprodukt.

...”

- 9 Bestämmelserna i bilaga VII del III i förordning nr 1308/2013 återger, utan någon ändring i sak, innehållet i de bestämmelser som tidigare fanns i bilaga XII till förordning (EG) nr 1234/2007 av den 22 oktober 2007 om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter (”enda förordningen om de gemensamma organisationerna av marknaden”) (EUT L 299, 2007, s. 1), vilken, utan någon ändring i sak, hade återgett innehållet i bestämmelserna i rådets förordning (EEG) nr 1898/87 av den 2 juli 1987 om skydd av beteckningar som används vid saluhållande av mjölk och mjölkprodukter (EGT L 182, 1987, s. 36).

Beslut 2010/791/EU

- 10 Enligt artikel 1 i kommissionens beslut 2010/791/EU av den 20 december 2010 om upprättande av en förteckning över de produkter som avses i punkt III.1 andra stycket i bilaga XII till rådets förordning (EG) nr 1234/2007 (EUT L 336, 2010, s. 55) anges i bilaga I till detta beslut de produkter inom unionens territorium som motsvarar de produkter som avses i nämnda punkt.
- 11 I skäl 3 i beslutet anges följande:

”Medlemsstaterna måste till kommissionen i en vägledande förteckning meddela vilka produkter som enligt deras bedömning ska betraktas som ... undantag inom deras territorier. I förteckningen bör de aktuella produkterna betecknas i enlighet med deras traditionella bruk på unionens olika språk, så att dessa namn blir användbara i samtliga medlemsstater ...”

- 12 Enligt artikel 230.1 första stycket och 230.2 i förordning nr 1308/2013 har förordning nr 1234/2007 upphävts genom förstnämnda förordning och hänvisningar till förordning nr 1234/2007 ska anses som hänvisningar till förordning nr 1308/2013. Numera innehåller beslut 2010/791 således förteckningen över de produkter som avses i del III punkt 5 andra stycket i bilaga VII till förordning nr 1308/2013.

Förordning nr 1169/2011

- 13 Artikel 17 i förordning nr 1169/2011 har rubriken ”Livsmedlets beteckning”. I punkt 1 i den artikeln föreskrivs följande:

”Livsmedlets beteckning ska vara dess föreskrivna beteckning. Om det inte finns någon sådan beteckning, ska livsmedlets beteckning vara dess vedertagna beteckning, eller, om det inte finns någon vedertagen beteckning eller denna inte används, ska en beskrivande beteckning av livsmedlet ges.”

Tysk rätt

- 14 I 3a § i Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (lagen om otillbörlig konkurrens), i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet, föreskrivs följande:

”En person som överträder en lagbestämmelse vars syfte bland annat är att i marknadsaktörens intresse reglera beteenden på marknaden gör sig skyldig till illojalt handlande, om en sådan överträdelse är ägnad att märkbart påverka konsumenters, andra marknadsaktörers eller andra konkurrenters intressen.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 15 VSW är en tysk förening som bland annat har till uppgift att bekämpa illojal konkurrens. TofuTown är ett bolag vars verksamhetsföremål består i att framställa och saluföra vegetariska/veganska livsmedel. Bolaget framställer och marknadsför bland annat rent vegetabiliska produkter under beteckningarna ”Soyatoo Tofubutter” (Soyatoo tofusmör), ”Pflanzenkäse” (vegetabilisk ost), ”Veggie-Cheese”, ”Cream” och andra liknande beteckningar.
- 16 VSW, som ansåg att TofuTowns marknadsföring av dessa rent vegetabiliska produkter strider mot konkurrensreglerna, väckte talan om förbuds föreläggande för bolaget vid Landgericht Trier (regional domstol i Trier, Tyskland). VSW gjorde gällande att 3a § i lagen om otillbörlig konkurrens, jämförd med bilaga VII del III punkterna 1 och 2 och artikel 78 i förordning nr 1308/2013, hade åsidosatts.

- 17 TofuTown har tvärtom hävdat att bolagets reklam för vegetabiliska produkter med de aktuella beteckningarna inte strider mot unionens bestämmelser, dels eftersom det sätt på vilket konsumenten uppfattar dessa beteckningar väsentligt har ändrats de senaste åren, dels eftersom bolaget inte använder beteckningar som "smör" eller "cream" separat, utan alltid tillsammans med begrepp som hänvisar till de aktuella produkternas vegetabiliska ursprung, exempelvis "tofusmör" eller "rice spray cream".
- 18 Den hänskjutande domstolen har hänvisat till domen av den 16 december 1999, UDL (C-101/98, EU:C:1999:615), i vilken domstolen slog fast att förordning nr 1898/87 utgjorde hinder för att använda beteckningen "ost" för en mjölkprodukt i vilka mjölkfettet har ersatts med vegetabiliskt fett, även om denna beteckning kompletteras med produktbeskrivningar. Den hänskjutande domstolen är emellertid osäker på hur artikel 78 i förordning nr 1308/2013, jämförd med bilaga VII del III punkterna 1 och 2 i förordningen, ska tolkas i det mål som den ska avgöra.
- 19 Mot denna bakgrund beslutade Landgericht Trier (regional domstol i Trier) att vilandeförklara målet och hänskjuta följande tolkningsfrågor till EU-domstolen:
- "1) Kan artikel 78.2 i förordning nr 1308/2013 tolkas så, att definitioner, beteckningar och varubeskrivningar i den mening som avses i bilaga VII inte måste uppfylla motsvarande krav i denna bilaga, när dessa definitioner, beteckningar eller varubeskrivningar kompletteras med klagörande respektive beskrivande termer (såsom 'Tofusmör' för en rent vegetabilisk produkt)?
- 2) Ska bilaga VII del III punkt 1 i förordning nr 1308/2013 tolkas så, att beteckningen 'mjölk' uteslutande ska användas för det normala juversekret som erhålls vid en eller flera mjölkningar, utan någon tillsats och utan att något avlägsnats från detta, eller får denna beteckning också användas vid saluföring av vegetabiliska (veganska) produkter, i förekommande fall genom tillägg av klagörande termer såsom 'sojamjölk'?
- 3) Ska bilaga VII del III punkt 2 beträffande artikel 78 i förordning nr 1308/2013 tolkas så, att de beteckningar som särskilt anges i punkt 2 a, såsom 'vassle', 'grädde' [*Rahm* på tyska], 'smör', 'kärnmjölk', 'ost', 'yoghurt' eller termen 'grädde som kan vispas' [*Sahne* på tyska] etcetera, uteslutande ska användas för mjölkprodukter, eller kan sådana rent vegetabiliska/veganska produkter som inte har framställts av animalisk mjölk också omfattas av tillämpningsområdet för bilaga VII del III punkt 2 i förordning nr 1308/2013?"

Prövning av tolkningsfrågorna

- 20 Den hänskjutande domstolen har ställt de tre frågorna, som ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artikel 78.2 och bilaga VII del III punkt 2 i förordning nr 1308/2013 ska tolkas på så sätt att de utgör hinder för att beteckningen "mjölk" och de beteckningar som enligt denna förordning uteslutande ska användas för mjölkprodukter används vid saluföring eller i reklam för att beteckna en rent vegetabilisk produkt, även om dessa beteckningar kompletteras med klagörande eller beskrivande termer som anger den aktuella produktens vegetabiliska ursprung.
- 21 Enligt artikel 78.2 i nämnda förordning får de definitioner, beteckningar eller varubeskrivningar som anges i bilaga VII i samma förordning användas i unionen endast för saluföring av produkter som uppfyller motsvarande krav i nämnda bilaga.
- 22 Del III i denna bilaga VII avser mjölk och mjölkprodukter. Såvitt avser mjölk framgår det av punkt 1 första stycket i denna del III att "[m]ed mjölk avses uteslutande det normala juversekret som erhålls vid en eller flera mjölkningar, utan någon tillsats och utan att något avlägsnats från detta". I punkt 1 andra stycket a) anges emellertid att beteckningen "mjölk" får användas "för mjölk som har genomgått behandling utan att dess sammansättning förändrats och för mjölk vars fetthalt har standardiserats". Vidare anges i b) att denna beteckning får användas "i förening med ett eller flera ord för att beteckna

mjölkens typ, kvalitet, ursprung och/eller avsedda användningsområde eller för att beskriva den fysiska behandling den har varit föremål för eller den ändring som har gjorts av dess sammansättning, förutsatt att ändringen är begränsad till tillsats och/eller avlägsnande av naturliga mjölkbeståndsdelar”.

- 23 Det framgår således klart av ordalydelsen i denna punkt 1 att beteckningen ”mjölk” i princip inte lagligen kan användas för att beteckna en rent vegetabilisk produkt. Mjölk, i den mening som avses i denna bestämmelse, är nämligen en produkt av animaliskt ursprung, vilket även framgår av bilaga VII del III punkt 4 i förordning nr 1308/2013, enligt vilken det ska anges vilken djurart mjölken kommer ifrån, om den inte kommer från kor, och av artikel 78.5 i förordningen, enligt vilken kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter för att fastställa i fråga om vilka mjölkprodukter det ska anges vilken djurart mjölken kommer ifrån, om den inte kommer från kor.
- 24 Av denna ordalydelse framgår även att klagande eller beskrivande termer som anger den aktuella produktens vegetabiliska ursprung, såsom ”soja-” eller ”tofu-”, vilka är aktuella i det nationella målet, inte utgör sådana ord som kan användas i förening med beteckningen ”mjölk”, enligt nämnda punkt 1 andra stycket b), eftersom den ändring av mjölkens sammansättning som kompletterande termer kan ange, enligt denna bestämmelse, är begränsad till tillsats och/eller avlägsnande av naturliga mjölkbeståndsdelar, vilket inte omfattar det fall när mjölken helt ersätts med en rent vegetabilisk produkt.
- 25 Såvitt avser mjölkprodukter anges i bilaga VII del III punkt 2 första stycket i förordning nr 1308/2013 att ”mjölkprodukter” är ”produkter som har framställts uteslutande av mjölk, varvid gäller att ämnen som är nödvändiga för framställningen av dessa produkter får tillsättas, förutsatt att dessa ämnen inte används i syfte att helt eller delvis ersätta någon mjölkbeståndsdel.” I punkt 2 andra stycket anges vidare att ”för mjölkprodukter” ska reserveras dels beteckningar som används i alla avsätningsled och som tas upp i a) i denna bestämmelse, däribland ”vassle”, ”grädde”, ”smör”, ”kärnmjölk”, ”ost” och ”yoghurt”, dels beteckningar enligt artikel 17 i förordning nr 1169/2011 ”som faktiskt används för mjölkprodukter”.
- 26 Det framgår således av ordalydelsen i denna punkt 2 att en ”mjölkprodukt” måste innehålla beståndsdelarna i mjölk, eftersom den har framställts uteslutande av mjölk. Domstolen har tidigare slagit fast att en mjölkprodukt i vilken någon mjölkbeståndsdel har ersatts, om än bara till viss del, inte kan ges någon av de beteckningar som avses i bilaga VII del III punkt 2 andra stycket a) i förordning nr 1308/2013 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 december 1999, UDL, C-101/98, EU:C:1999:615, punkterna 20–22). I princip gäller detta i än högre grad för en rent vegetabilisk produkt, eftersom den per definition inte innehåller någon mjölkbeståndsdel.
- 27 De beteckningar som tas upp i bilaga VII del III punkt 2 andra stycket a) i nämnda förordning, däribland beteckningarna ”vassle”, ”grädde”, ”smör”, ”ost” och ”yoghurt” som den hänskjutande domstolen har hänvisat till, kan följaktligen i princip inte lagligen användas för att beteckna rent vegetabiliska produkter.
- 28 Motsvarande förbud gäller enligt bilaga VII del III punkt 2 andra stycket b) i samma förordning för beteckningar enligt artikel 17 i förordning nr 1169/2011 som faktiskt används för mjölkprodukter. Det ska erinras om att enligt denna artikel 17.1 ska livsmedlets beteckning vara dess föreskrivna beteckning. Om det inte finns någon sådan beteckning, ska livsmedlets beteckning vara dess vedertagna beteckning eller, om det inte finns någon vedertagen beteckning eller denna inte används, en beskrivande beteckning.
- 29 Även om den tyska termen ”*Sahne*” – som den hänskjutande domstolen i sin begäran om förhandsavgörande har skilt från termen ”*Rahm*”, som anges i bilaga VII del III punkt 2 andra stycket a) ii) i förordning nr 1308/2013 – i likhet med den franska termen ”*chantilly*”, inte omfattas av de beteckningar för mjölkprodukter som tas upp i bilaga VII del III punkt 2 andra stycket a) i denna förordning, avser termen ändå grädde som kan vispas.

- 30 Det rör sig följaktligen om en beteckning enligt artikel 17 i förordning nr 1169/2011 som faktiskt används för mjölkprodukter. Nämnade term kan därför i princip inte heller lagligen användas för en rent vegetabilisk produkt.
- 31 Vad gäller den eventuella relevansen, vid bedömningen av huruvida det är rättsenligt att för en rent vegetabilisk produkt använda beteckningen "mjölk" eller de beteckningar som enligt förordning nr 1308/2013 ska reserveras för mjölkprodukter, av ett tillägg av klagörande eller beskrivande termer som anger den aktuella produktens vegetabiliska ursprung, såsom "soja-" eller "tofu-", vilka den hänskjutande domstolen har hänvisat till, konstaterar domstolen följande. Det anges i bilaga VII del III punkt 3 i förordningen att "[t]ermen mjölk och de beteckningar som används för mjölkprodukter får även användas i förening med ett eller flera ord för att beteckna sammansatta produkter i vilka ingen del ersätter eller är avsedd att ersätta någon mjölkbeståndsdel och i vilka mjölk eller en mjölkprodukt utgör en väsentlig beståndsdel, antingen med avseende på kvantitet eller produktens karaktär".
- 32 Rent vegetabiliska produkter uppfyller emellertid inte dessa villkor, eftersom sådana produkter varken innehåller mjölk eller någon mjölkprodukt. Nämnade punkt 3 kan följaktligen inte utgöra grund för en rättsenlig användning för en rent vegetabilisk produkt av beteckningen "mjölk" eller de beteckningar som ska reserveras för mjölkprodukter, i förening med en eller flera klagörande eller beskrivande termer som anger den aktuella produktens vegetabiliska ursprung.
- 33 Vidare framgår det visserligen av bilaga VII del III punkt 5 första stycket i förordning nr 1308/2013 att de beteckningar som avses i punkterna 1, 2 och 3 i denna bilaga III inte får användas för någon annan produkt än de produkter som anges i punkten. I andra stycket i denna punkt 5 anges emellertid att första stycket "inte [ska] gälla för produktbeteckningar vars beskaffenhet klart framgår av det sätt på vilka produkterna traditionellt används eller när beteckningarna klart används för att beskriva en kännetecknande egenskap hos produkten".
- 34 Förteckningen över de produkter som avses i sistnämnda bestämmelse har, enligt artikel 121 b) i) i förordning nr 1234/2007, nu i allt väsentligt artikel 91 första stycket a) i förordning nr 1308/2013, fastställts i bilaga I till beslut 2010/791. Följaktligen är det endast de produkter som anges i bilagan som omfattas av undantaget i andra stycket.
- 35 Det kan i förevarande fall konstateras att denna förteckning inte innehåller någon hänvisning till soja eller tofu.
- 36 Även om produkten "crème de riz" tas upp med dess franska benämning i nämnda förteckning, tas produkten "rice spray cream", som av den hänskjutande domstolen har angetts vara en av de produkter som är aktuella i det nationella målet, inte upp med dess engelska benämning i förteckningen, och inte heller den produkt som benämns "rice cream". Det ska understrykas att det av skäl 3 i beslut 2010/791 framgår att förteckningen i detta beslut innehåller de produkter som medlemsstaterna har angett motsvarar kriterierna i bilaga VII del III punkt 5 andra stycket i förordning nr 1308/2013 inom deras territorier och att de aktuella produkterna betecknas i enlighet med deras traditionella bruk på unionens olika språk. Den omständigheten att den franska benämningen "crème de riz" anses motsvara nämnda kriterier innebär följaktligen inte att även beteckningen "rice cream" gör det.
- 37 Det ska dessutom påpekas att även om det av nämnda förteckning framgår att det på vissa villkor är tillåtet att använda termen "cream" tillsammans med en kompletterande term i en produkts beteckning för alkoholhaltiga drycker eller soppor, förefaller inget av dessa villkor vara uppfyllt beträffande en sådan beteckning som "rice spray cream", som är aktuell i det nationella målet. Det är vidare visserligen tillåtet att använda uttrycket "creamed" tillsammans med beteckningen för en vegetabilisk produkt. Det gäller emellertid endast om "uttrycket 'creamed' är betecknande för produktens karakteristiska konsistens".

- 38 Det framstår således som om ingen av de produkter som den hänskjutande domstolen har anfört som exempel har tagits upp i nämnda förteckning, varför ingen av de beteckningar som denna domstol har angett omfattas av undantaget i bilaga VII del III punkt 5 andra stycket i förordning nr 1308/2013, vilket det emellertid ankommer på samma domstol att kontrollera beträffande var och en av de produkter som är aktuella i det nationella målet.
- 39 Vidare föreskrivs i artikel 78.3 i förordning nr 1308/2013 att kommissionen, för att ta hänsyn till styrkta behov som kan hänföras till utvecklingen av konsumenternas behov, tekniska framsteg eller behovet av produktinnovation, ska ges befogenhet att anta delegerade akter med avseende på ändringar, avsteg eller undantag från de definitioner och varubeteckningar som anges i bilaga VII i förordningen. Kommissionen har emellertid ännu inte antagit någon sådan akt såvitt avser definitioner och varubeteckningar för mjölk och mjölkprodukter.
- 40 Av det ovan anförda följer att beteckningen ”mjölk” och de beteckningar som uteslutande ska användas för mjölkprodukter inte lagligen kan användas för att beteckna en rent vegetabilisk produkt, såvida inte denna produkt har tagits upp i förteckningen i bilaga I till beslut 2010/791. Detta förbud påverkas inte av ett tillägg av klagörande eller beskrivande termer som anger den aktuella produktens vegetabiliska ursprung, såsom de termer som är aktuella i det nationella målet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 december 1999, UDL, C-101/98, EU:C:1999:615, punkterna 25–28).
- 41 Av artikel 78.2 och bilaga VII del III punkt 6 första stycket i förordning nr 1308/2013 framgår dessutom att detta förbud gäller för både saluföring och reklam.
- 42 Till skillnad från vad TofuTown har hävdats vinner tolkningen i punkterna 40 och 41 ovan stöd av målen med nämnda förordning, och den strider varken mot proportionalitetsprincipen eller principen om likabehandling.
- 43 Såsom framgår av skälen 64 och 76 i samma förordning består de mål som eftersträvas med de aktuella bestämmelserna särskilt i att förbättra de ekonomiska villkoren för produktionen och saluföringen av produkterna samt produkternas kvalitet, i producenternas, handelsidkarnas och konsumenternas intresse, att skydda konsumenterna och att bevara konkurrensvillkoren. Dessa bestämmelser bidrar till att dessa mål uppnås genom att det i bestämmelserna föreskrivs att beteckningen ”mjölk” och de beteckningar som uteslutande ska användas för mjölkprodukter endast får användas för de produkter som uppfyller kraven i dessa bestämmelser, även om dessa beteckningar kompletteras med klagörande eller beskrivande termer, såsom de som är aktuella i det nationella målet.
- 44 Det skulle utan en sådan begränsning inte längre vara möjligt att på grundval av dessa beteckningar säkert fastställa vilka produkter som har de särskilda egenskaper som är knutna till den naturliga sammansättningen av animalisk mjölk, vilket skulle strida mot målet att skydda konsumenterna, på grund av den risk för förväxling som det skulle medföra. Detta skulle även strida mot målet att förbättra de ekonomiska villkoren för produktionen och saluföringen av ”mjölk” och ”mjölkprodukter” samt deras kvalitet.
- 45 Proportionalitetsprincipen innebär att unionsinstitutionernas åtgärder ska vara ägnade att uppnå de legitima mål som eftersträvas med de aktuella bestämmelserna och inte får gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål. När det finns flera ändamålsenliga åtgärder att välja mellan ska den åtgärd väljas som är minst ingripande och de vållade olägenheterna får inte vara orimliga i förhållande till de eftersträlvade målen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 december 1999, UDL, C-101/98, EU:C:1999:615, punkt 30, och dom av den 17 mars 2011, AJD Tuna, C-221/09, EU:C:2011:153, punkt 79 och där angiven rättspraxis).
- 46 På jordbrukspolitikens område har unionslagstiftaren ett stort utrymme för skönsmässig bedömning som motsvarar det politiska ansvar som lagstiftaren har tilldelats enligt artiklarna 40–43 FEUF. Lagenligheten av en åtgärd på detta område kan därför endast påverkas om åtgärden är uppenbart

olämplig, i förhållande till det mål som den behöriga institutionen avser att eftersträva (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 december 1999, UDL, C-101/98, EU:C:1999:615, punkt 31, och dom av den 17 oktober 2013, Schaible, C-101/12, EU:C:2013:661, punkt 48).

- 47 I förevarande fall avser de bestämmelser som den hänskjutande domstolen har begärt ska tolkas, såsom har angetts i punkt 43 ovan, att förbättra de ekonomiska villkoren för produktion och saluföring av de aktuella produkterna samt produkternas kvalitet, att skydda konsumenterna och att bevara konkurrensvillkoren.
- 48 Den omständigheten att beteckningen ”mjölk” och de beteckningar som uteslutande ska användas för mjölkprodukter vid saluföring eller i reklam endast kan användas för produkter som uppfyller kraven i bilaga VII del III i förordning nr 1308/2013 säkerställer bland annat, för producenterna av nämnda produkter, att konkurrensvillkoren inte snedvrids och, för konsumenterna av nämnda produkter, att samtliga produkter som omfattas av dessa beteckningar motsvarar samma kvalitetsnormer, samtidigt som konsumenterna skyddas mot varje förväxling i fråga om sammansättningen av de produkter som de avser att köpa. De aktuella bestämmelserna är följaktligen ägnade att uppnå dessa mål. Bestämmelserna går inte heller utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målen. Ett tillägg av klagörande eller beskrivande termer för att ange vilka produkter som inte uppfyller nämnda krav kan nämligen inte med säkerhet utesluta varje risk för förväxling hos konsumenten, såsom domstolen tidigare har slagit fast. De aktuella bestämmelserna strider följaktligen inte mot proportionalitetsprincipen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 december 1999, UDL, C-101/98, EU:C:1999:615, punkterna 32–34).
- 49 Icke-diskrimineringsprincipen innebär att lika situationer inte får behandlas olika och att olika situationer inte får behandlas lika, såvida det inte finns sakliga skäl för en sådan behandling (dom av den 6 december 2005, ABNA m.fl., C-453/03, C-11/04, C-12/04 och C-194/04, EU:C:2005:741, punkt 63, och, för ett liknande resonemang, dom av den 30 juni 2016, Lidl, C-134/15, EU:C:2016:498, punkt 46).
- 50 Den omständigheten att producenter av vegetariska eller veganska ersättningar för kött eller fisk, med avseende på varubeskrivningar, enligt TofuTown inte omfattas av restriktioner som är jämförbara med de restriktioner som gäller för producenter av vegetariska eller veganska ersättningar för mjölk eller mjölkprodukter enligt bilaga VII del III i förordning nr 1308/2013 kan inte anses strida mot principen om likabehandling.
- 51 Varje sektor inom den samlade marknadsordning för jordbruksprodukter som fastställs i nämnda förordning har nämligen sina särdrag. Jämförelsen mellan de tekniska mekanismer som används för att reglera olika marknadssektorer kan följaktligen inte utgöra ett giltigt underlag för att invända mot att olika produkter som omfattas av olika regler behandlas olika (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 oktober 1982, Lion m.fl., 292/81 och 293/81, EU:C:1982:375, punkt 24, och dom av den 30 juni 2016, Lidl, C-134/15, EU:C:2016:498, punkt 49). Mjölk och mjölkprodukter omfattas av en sektor som skiljer sig från sektorerna för olika typer av kött samt från sektorn för fiskeriprodukter, som till och med hör till en annan gemensam marknadsordning.
- 52 Av det anförda följer att de frågor som har ställts ska besvaras enligt följande. Artikel 78.2 och bilaga VII del III punkt 2 i förordning nr 1308/2013 ska tolkas på så sätt att de utgör hinder för att beteckningen ”mjölk” och de beteckningar som enligt denna förordning uteslutande ska användas för mjölkprodukter används vid saluföring eller i reklam för att beteckna en rent vegetabilisk produkt, även om dessa beteckningar kompletteras med klagörande eller beskrivande termer som anger den aktuella produktens vegetabiliska ursprung, såvida inte denna produkt anges i bilaga I till beslut 2010/791.

Rättegångskostnader

- 53 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (sjunde avdelningen) följande:

Artikel 78.2 och bilaga VII del III i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007 ska tolkas på så sätt att de utgör hinder för att beteckningen ”mjölk” och de beteckningar som enligt denna förordning uteslutande ska användas för mjölkprodukter används vid saluföring eller i reklam för att beteckna en rent vegetabilisk produkt, även om dessa beteckningar kompletteras med klargörande eller beskrivande termer som anger den aktuella produktens vegetabiliska ursprung, såvida inte denna produkt anges i bilaga I till kommissionens beslut 2010/791/EU av den 20 december 2010 om upprättande av en förteckning över de produkter som avses i punkt III.1 andra stycket i bilaga XII till rådets förordning nr 1234/2007.

Underskrifter